

vergadering **C201**
zittingsjaar 2022-2023

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid

van 19 april 2023

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de politieke afspraak over het natuurpark Taxandria – 2038 (2022-2023)	3
VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de productie van kweekvlees – 2178 (2022-2023)	7
VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneekhout aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de kloof tussen beleid en platteland – 1963 (2022-2023)	11
VRAAG OM UITLEG van Cathy Coudyser aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over meervoudig ruimtegebruik op zee – 2119 (2022-2023)	17
VRAAG OM UITLEG van Cathy Coudyser aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het advies van de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij over maricultuur in het Belgische deel van de Noordzee – 2151 (2022-2023)	
VRAAG OM UITLEG van Bart Tommelein aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de nota van de Blauwe Cluster met aanbevelingen voor de ontwikkeling van maricultuur – 2265 (2022-2023)	20
VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de productie van kweekvis – 2179 (2022-2023)	25
VRAAG OM UITLEG van Bart Tommelein aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het project SiteSEA – 2268 (2022-2023)	28

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de politieke afspraak over het natuurpark Taxandria – 2038 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister Brouns, u hebt een aantal weken geleden in een interview in Vilt gezegd: "Het rapport van de intendant is duidelijk: én de stikstofinspanningen voor het Turnhouts Vennengebied én de erkenning van Taxandria, dat gaat niet. We hebben dan ook de politieke afspraak gemaakt dat Taxandria er niet komt." Ook in de Kalmthoutse Heide en in de Scheldevallei nemen cd&v-mandatarissen het voortouw in de boycot van de kandidaturen met onder meer moties in de gemeenteraden.

Ik stelde deze uitspraak voor aan minister Demir in de commissie Leefmilieu van 26 maart. Ze ontkent die afspraak over het schrappen van de kandidatuur van Taxandria. Wat haar betreft kan het proces gewoon verdergezet worden en zal de jury een advies overmaken aan de Vlaamse Regering, die dan kan beslissen. Ze geeft ook aan dat cd&v gewoon tegen de parken is en ze op het terrein boycot. De voorzitter van de jury geeft in Het Nieuwsblad van vorige week ook aan dat er nog geen ingediend dossier is en dat hij hoopt dat de jury gewoon haar werk kan doen.

In het regeerakkoord werd de komst van drie landschapsparken en vier nationale parken opgenomen. Nu blijkt dat cd&v hier zowel op Vlaams niveau, bij monde van de minister, als op lokaal niveau een boycot tegen uitspreekt.

Mijn vraag aan u, minister, is: waarover gaat die politieke afspraak van Taxandria? Wat is er precies afgesproken over de kandidatuur voor dat nationaal park? Ik lees nergens in het stikstofakkoord iets over nationale parken of het parkenbeleid tout court. Waar zijn die afspraken gemaakt?

Zijn er nog andere politieke afspraken gemaakt over de kandidaten nationale- en landschapsparken? Wat is er specifiek afgesproken?

En onderschrijft u nog steeds het regeerakkoord? Onderschrijft u nog steeds de komst van drie landschapsparken en vier nationale parken? Welke initiatieven zult u nemen om uw achterban ervan te overtuigen om verder mee te werken aan de invulling van landschapsparken?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Zoals u weet is er vorig jaar voor het Turnhouts Vennengebied een intendant aangesteld. Hij heeft de opdracht gekregen om een ontwikkelingsplan uit te werken – het is een maatwerkgebied, zoals u weet, met bijzonder grote inspanningen – samen met de actoren op het terrein binnen dat gebied. De intendant rapporteert maandelijks over de voortgang van zijn werkzaamheden. Deze verslagen zijn ook openbaar te bekijken op de website van de Vlaamse Landmaatschappij (VLM). Dat hebt u ongetwijfeld ook gedaan

Door de intendant werd herhaaldelijk aangehaald: "Zoals ik eerder al aangaf is er een ernstig probleem met de timing van enerzijds de opmaak van het ontwikkelplan voor het Turnhouts Vennengebied en anderzijds de timing voor het Nationaal Park Taxandria. Ik ga ervan uit dat de opmaak van het ontwikkelplan in het kader van het bredere stikstofakkoord prioritair moet worden uitgevoerd. Voor wat het project Nationaal Park Taxandria betreft, werd door de jury Nationale Parken die de projecten beoordeelde, voorgesteld om een apart traject op maat te voorzien

om te komen tot een meer gedragen plan van aanpak. Gelet op de huidige situatie ben ik van mening dat een dergelijk apart traject enkel kans op slagen heeft na de uitwerking van het ontwikkelplan in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS).” Einde citaat.

In de conceptnota van de Programmatische Aanpak Stikstof wordt deze stelling van de intendant ook herhaald: “De andere beleidsprocessen binnen het Turnhouts Vennengebied zullen op elkaar afgestemd worden.” Om de opdracht van de intendant dus niet te bemoeilijken, lijkt het mij niet meer dan normaal om Taxandria niet te erkennen als nationaal park. Ik denk dat zijn zienswijze in die zin ook gedeeld wordt. Als je gaat kijken naar de aanpak die hij voorstelt om in het Turnhouts Vennengebied te doen wat nodig is op het vlak van natuur – daar heeft hij ook een tijdsvenster richting 2045 vooropgesteld –, is er bijzonder veel werk te doen op dat vlak. Er ligt een enorm grote druk op dat gebied om daar te realiseren wat men wenst te realiseren, rekening houdend met de vele landbouwers in het gebied.

Ik ga er dus ook van uit, collega’s, dat jullie net zoals ik bewust zijn van de ernst van de situatie in het Turnhouts Vennengebied voor de landbouwers. We vragen daar van de landbouwers de allergrootste inspanningen op het vlak van alles wat nodig is in het kader van de PAS. De landbouwers daar worden – nog meer dan elders, zoveel is duidelijk met dat maatwerkbeleid – geconfronteerd met een vrij grote onzekerheid die toch nog enkele jaren kan duren. Het lijkt mij dan op zijn minst respectvol om tegen hen te kunnen zeggen dat hun de bijkomende instrumenten, de bijkomende druk en de onzekerheden die gepaard zouden kunnen gaan met de erkenning van zo’n park, bespaard worden.

Er is inderdaad ook in de schoot van de Vlaamse Regering in die zin over gesproken. We hebben ook altijd gezegd dat dit ruimte moet krijgen om daar zijn plannen uit te werken. In die zin is er wel degelijk een consensus over zijn zienswijze daarop.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, ik heb natuurlijk nog heel veel andere vragen gesteld die u niet hebt beantwoord. Ik zou dus eerst graag ook het antwoord op mijn andere vragen krijgen vooraleer ik mijn bijvraag stel.

De voorzitter: Dat is natuurlijk niet de procedure, collega Schauvliege. Dus u kunt nu vragen stellen. (*Opmerkingen van minister Brouns*)

Mieke Schauvliege (Groen): Het zijn vier vragen, en ik krijg een antwoord op één vraag.

De voorzitter: Dat is iets wat ik nog wel opgemerkt heb bij de antwoorden van de minister. Maar u hebt nu de mogelijkheid, collega Schauvliege, om aanvullende vragen te stellen.

Mieke Schauvliege (Groen): Voorzitter, dat is nu toch geen werkwijze, als je vier vragen indient en je krijgt antwoord op één vraag met daarna de mogelijkheid om een bijvraag te stellen, dat je dan die drie vragen moet herhalen?

De voorzitter: U kan er in uw repliek op wijzen dat u geen antwoord gekregen hebt, waarna de minister de kans heeft om te antwoorden en u nog een repliekmoment hebt, maar het is niet de bedoeling dat u twee sessies claimt om aanvullende vragen te stellen. Dat is de procedure en we moeten ons daar ook een beetje aan houden.

Mieke Schauvliege (Groen): Voorzitter, dan zal ik mijn vier vragen herhalen.

Ten eerste, minister, u zegt hier duidelijk dat Taxandria geschrapt is. Ik hoor u dat hier opnieuw herhalen, net zoals u in Vilt hebt verklaard. Minister Demir zegt het

omgekeerde, dat dat niet de afspraak is. U verwijst naar een conceptnota waarin een afstemming staat, maar een afstemming van processen is wel nog iets anders dan nu zeggen en verklaren dat Taxandria dood en begraven is, want dan vind ik dat u eerlijk moet zijn en dat u ook moet stoppen met die jury aan het werk te zetten.

Ten tweede, ik vraag me af wat de houding is in de andere nationale parken. Want dat u in dat hele moeilijke gebied afspraken moet maken, daar is denk ik begrip voor, en ik denk dat iedereen begrijpt dat niet alle wensen daar kunnen worden ingevuld. Maar dat u in de andere gebieden vanuit cd&v actief oppositie voert, daar wil ik uw houding toch ook wel over kennen, want wat is de zin van iedereen bezig te houden in die trajecten als daar door een regeringspartij heel actief oppositie tegen wordt gevoerd. Ik wil weten of er andere afspraken over andere nationale parken zijn gemaakt en wat die dan precies zijn. Dus is mijn vraag ook welke initiatieven u zult nemen om uw achterban ervan te overtuigen om wel degelijk mee te werken aan die nationale parken en die landschapsparken.

En dan is er mijn laatste vraag, minister. Onderschrijft u wat in het regeerakkoord staat, dat er drie nationale parken en vier landschapsparken zullen komen? Wat zult u doen om ervoor te zorgen dat die er ook effectief komen? Dat waren dus de vragen die waren ingediend en ik had daar graag een antwoord op gehad.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (cd&v): Dank u wel, voorzitter.

Ik wil mij graag even bij deze vraagstelling aansluiten, omdat ik wat betreft het hele parkenverhaal, denk ik, hier, maar vooral ook in de commissie die daarvoor bevoegd is, met de bevoegde minister, zijnde minister Demir, meermaals mijn bezorgdheden heb geuit over het hele proces dat de parken hebben doorlopen, zowel vanaf de oproep tot het eventuele bekomen van een decretale basis daarvan, een basis die er vandaag nog steeds niet is.

Ik moet vaststellen dat er op het terrein toch wel heel wat bezorgdheden zijn, zelfs daar waar er constructief overleg was. Soms doorkruisen deze een aantal processen, waardoor een constructief gesprek en samenwerking onder druk zijn komen te staan. Dat betreurt ik echt ten eerste, want ik denk dat de basis om tot een gewisgerichte aanpak te komen, ten eerste van onderuit moet komen, zonder dat er op de een of andere manier druk of extra push in de een of andere richting van bovenuit gebeurt. Dus met andere woorden, er moet een beleid van onderuit kunnen ontstaan, waarbij men van onderuit ook de nodige afspraken kan maken, zonder eventuele bedreigingen en bijsturingen of extra verplichtingen van bovenaf.

En dat is wat vandaag bijzonder veel zorgen baart op het terrein. Dat ervaar ik, collega, die daarover toch ook met verschillende mensen van trouwens verschillende partijen gesprekken en contacten heb gehad in de diverse gebieden. Dus ik vind de vraagstelling of een of andere politieke partij bewust oppositie of tegenwerking zou bieden, heel raar. Ik krijg vooral heel veel vragen van diverse partijen, diverse schepenen van diverse partijen uit diverse gebieden, verschillende provincies trouwens, die daarover bezorgd zijn.

Specifiek wat betreft het Turnhouts Vennengebied, heb ik in mijn vraagstelling aan minister Demir verwezen naar het feit dat de intendant vanaf dag 1 zeer duidelijk is geweest in de aanpak van het gebied. Ofwel heeft de ene een opdracht van de intendant om een gebiedsgerichte aanpak uit te werken, ofwel werken we op andere fronten, maar samen op deze manier naast elkaar werken, lukt niet. Ik betreurt dan ook ten eerste dat ik ook daar moet vaststellen dat er vandaag blijkbaar verschillende processen naast elkaar lopen en dat er geen klaarheid wordt gegeven op het terrein. Dat zorgt voor bijzonder veel extra stress, druk en ook conflict. Zelfs in die mate dat we moeten vaststellen dat in de stuurgroep rond het gebied

De Liereman, die jaren in consensus en gesprek heeft samengewerkt, de partijen op verschillende manieren naast elkaar werken. Ik betreur dat, dat zijn agenda's achter de schermen, men is niet transparant, zo komt men niet tot een gedragen idee voor een bepaald gebied. Nochtans is dat wel wat de regering en de minister naar voren schuiven. Het loopt momenteel niet goed op het terrein en ik hoop dat we daar klaarheid, transparantie en vertrouwen kunnen opbouwen, want vandaag is dat niet oké.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Mevrouw Schauvliege, weet u waar ik woon? (*Opmerkingen van Mieke Schauvliege*)

Voilà. Wij zijn deel van twee landschapsparken. In een niet zo ver verleden ben ik als burgemeester het mooie RivierPark Maasvallei als landschapspark, samen met mensen van het Regionaal Landschap, mee gaan verdedigen in Brussel. Dus, wat dat betreft hoeft u er niet aan te twijfelen dat ik iemand ben die gelooft dat in een gebiedscoalitie van onderuit wordt gebouwd. De mooie voorbeelden zijn in mijn eigen provincie gekend: het enige echte nationaal park ligt in Midden-Limburg, en dat is een traject van vele decennia. Het RivierPark Maasvallei is het resultaat van vele jaren, van onderuit opgebouwd, gebaseerd op vertrouwen tussen heel wat verschillende partners. Dat is cruciaal voor mij. Dat is ook een belangrijke opmerking gebleken bij de opbouw van het voorbereidend werk naar aanleiding van de afspraak die ook in het regeerakkoord is gemaakt en die ik ook onderschrijf. Ik denk dat het een heel mooi project kan zijn. De sleutel en het fundament is de lokale gedragenheid van alle spelers die lokaal actief zijn.

Natuurlijk is de landbouw een cruciale partner, die vandaag door andere beleidsinstrumenten enorm onder druk staat. Die moet je daar zeker in erkennen. Maar ik vind het belangrijk om daarin ook te benadrukken dat in het opbouw van het proces een reglement is gemaakt. Op een bepaald ogenblik wordt er een decreet gemaakt, want er is rechtszekerheid nodig. Ook de Raad van State merkt op dat in een inspraakprocedure voorzien moet worden om dat lokaal draagvlak stevig te kunnen maken, om een stevig fundament te voorzien. Dat zijn belangrijke bijsturingen die gevraagd zijn. De lokale inspraakprocedure zal, dat is een afspraak, in het besluit dat uitvoering moet geven aan het decreet – de verschillende masterplannen, het operationeel plan – voorzien worden, net om dat draagvlak bij de betrokkenen op het terrein voldoende sterk te maken. Dat is een belangrijke afspraak die gemaakt is. Ik onderschrijf wat dat betreft het regeerakkoord en ik volg het lokaal zeer goed op. Van het ogenblik dat er een lokaal draagvlak is, dat er met elkaar wordt gesproken, dat er voldoende tijd wordt genomen om dat te doen, is dat perfect mogelijk.

Wat betreft uw andere vraag is er in de schoot van de regering, naast de enorme bezorgdheden rond het Turnhouts Vennengebied, over geen enkel ander park gesproken dan Taxandria. Ik noteer ook dat u begrip hebt voor de bezorgdheid die daarrond leeft.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, ik onderschrijf de idee dat er een lokale gedragenheid moet zijn, maar de idee dat jullie een regeerakkoord sluiten waarin wordt gezegd dat er vier nationale parken en drie landschapsparken gaan worden gerealiseerd, en dan actief de lokale mandatarissen van de cd&v de boel laten boycotten, toont niet aan dat u daarmee aan de slag gaat.

Ik noteer ook uit uw antwoord – en uit het antwoord en de vraagstelling van collega Rombouts – dat de intendant blijkbaar afspraken van de Vlaamse Regering kan overrulen. Er is immers zowel beslist om een jury aan de slag te zetten om

werk te maken van de afbakening en de uitwerking van landschapswerken en nationale parken als werk te maken van het Turnhouts Vennengebied. Ik heb begrip voor de bezorgdheden in die regio, maar dat wil niet zeggen dat je tegelijkertijd een intendant en een jury aan het werk zet en er 'en cours de route' een andere afspraak over kunt maken, die dan nog niet eens deftig wordt meegedeeld. De ministers staan er ruzie over te maken en dan spreekt u hier over gedragenheid van onderuit, terwijl u allerlei andere signalen zit uit te zenden. Op die manier zal het niet lukken en is dat dossier rond de nationale en de landschapsparken dood en begraven. Wij betreuren dat, want wij dachten dat daar wel muziek in zat, dat het belangrijk kan zijn: het enige nationale park – of Vlaamse park – dat Vlaanderen heeft, wérkt. *(Opmerkingen van minister Jo Brouns)*

Dat zou een kopie moeten zijn van wat we overal elders kunnen uitrollen en daar zou u met z'n allen achter moeten staan en volop aan werken. In de praktijk zien we dat dat niet het geval is. Wij betreuren dat en roepen op om het geweer van schouder te veranderen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de productie van kweekvlees – 2178 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Minister, ik heb een vraag over de productie van kweekvlees, omdat ik denk dat dat iets is wat ook op ons zal afkomen in Vlaanderen. Internationaal zijn er al acties bezig om dat kweekvlees ingang te doen vinden. Ik begrijp natuurlijk de reactie van de landbouwers daarop in eerste instantie. Zij zeggen dat dat concurrentie is voor hen en willen daar zo weinig mogelijk van weten. Maar toch is er een internationale oproep om, onder andere in het kader van de klimaatverandering, de vleesconsumptie aanzienlijk te verminderen. Dat wil natuurlijk niet zeggen dat er geen echt vlees meer zal zijn. De vraag is alleen of er ook kweekvlees op die markt kan komen, en in welke mate dat zich tegenover elkaar kan verhouden.

De internationale instantie RESPECTfarms, de eerste kweekvleesboerderij, wil ook echte boeren helpen om hun bedrijven te diversifiëren en de mogelijkheden van het kweken van kweekvlees in hun boerderij te verkennen, dus eigenlijk een soort hybride toepassing van het echte vlees en het kweekvlees. Zij doen daar haalbaarheidsstudies rond. Daar is heel veel geld voor uitgetrokken, ook vanuit Europa, dat de laatste dagen weer niet goed ligt in Vlaanderen, om allerlei redenen, maar vooral om redenen die te maken hebben met klimaat, milieu en natuur. Maar daar wordt dus heel veel geld voor uitgetrokken.

Eind maart maakte de Italiaanse regering al bekend dat ze kweekvlees wil verbieden en enkel nog dierlijk voedsel wil toelaten. Volgens Italië biedt dat kweekvlees "onvoldoende kwaliteit, welzijn en bescherming van onze cultuur en traditie". Vooral de concurrentie voor de landbouwsector en de voedingsmiddelenindustrie ziet men als een gevaar.

Ik verdedig hier voor alle duidelijkheid noch het ene, noch het andere. Het enige wat ik wil inbrengen, is dat we ook op dat vlak open moeten staan voor innovatie, zeker als we daarmee voor een stuk andere problemen, vooral op het vlak van natuur en klimaat, kunnen oplossen.

Minister, hoe staat u daar tegenover? Hoe zult u daarmee omgaan? Ik vermoed dat ook de landbouwsector en de organisaties die daarmee bezig zijn, daarmee begaan zullen zijn en er ook concrete stellingen over zullen innemen.

Hoe staat u tegenover de evolutie rond kweekvlees? In welke mate ziet u daarin een gedeeltelijk ander verdienmodel voor de landbouwsector voor het produceren van kweekvlees, wat eigenlijk voor een stuk de bedoeling is van Europa, ook gezien het vele geld dat het daarvoor uittrekt?

In Italië wil men de productie van kweekvlees verbieden. Hoe staat u daar tegenover? Zult u ook zulke stappen ondernemen in Vlaanderen? Het is uiteraard een Belgische aangelegenheid, maar toch. Hoe zult u daar tegenover staan in Vlaanderen? Met andere woorden, doen wij mee aan deze innovatie, of doen we daar niet aan mee?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega, de productie en consumptie van vlees of kweekvlees moet je in een breder kader plaatsen. Het gaat hier om de eiwitproductie en -consumptie en de vraag hoe we die duurzaam en toekomstgericht kunnen organiseren. Voor de Vlaamse visie verwijs ik ook graag naar onze Vlaamse eiwitstrategie. Een brede groep aan partners uit de agrovoedingsketen, de kennisinstellingen, de Vlaamse overheid en andere stakeholders wil tegen 2030 een meer duurzame, diverse en toekomstgerichte eiwitvoorziening realiseren. Daarnaast moet de strategie bijdragen aan een grotere zelfvoorziening in eiwitten.

We schuiven daarvoor zes strategische thema's en doelstellingen naar voren in die strategie: duurzaam diervoeder, duurzame dierlijke productie, meer plantaardige eiwitten, nieuwe eiwitten – en daaronder past ook dit verhaal –, meer productdiversiteit en duurzame eiwitconsumptie. Nieuwe eiwitbronnen hebben een plaats in veevoeding, in menselijke voeding en in de bio-economie. Denk maar aan bijvoorbeeld insecten, algen, eendenkroos, microbiële eiwitten uit schimmels en bacteriën, cellulaire eiwitten zoals kweekvlees of eiwitten die gewonnen worden uit biomassareststromen uit de agrovoedingsketen.

Van Vlaanderen een hotspot maken op het gebied van kennis, productie en verwerking van deze verschillende nieuwe eiwitten is een van de belangrijkste doelstellingen van de eiwitstrategie. Voor de productie van deze nieuwe eiwitbronnen zijn er echter nog heel wat onbekenden en uitdagingen op het gebied van kweek, opschaling en efficiëntie, voedselveiligheid en wetgeving. Anderzijds bieden ze ook veel potentieel in de verduurzaming van de eiwitproductie.

Ik wil Vlaanderen nog meer op de kaart zetten als toonaangevende innovatieve landbouw- en voedselhub. Dat heb ik ook gezegd bij de lancering van onze voedselstrategie. Dat geldt eveneens voor innovatieve eiwitbronnen als onderdeel van een bredere en toekomstgerichte strategie rond eiwitten, gedragen door de verschillende stakeholders.

Kweekvlees zit momenteel echter nog in een experimentele fase. Er dient nog heel wat ontwikkelingswerk te worden verricht vooraleer het op de markt zal kunnen komen. Zo werd er een ICON-project (interdisciplinair coöperatief onderzoek) gesteund via mijn diensten van het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO), binnen de Vlaamse speerpuntcluster Flanders' FOOD. Het project is gestart op 1 januari 2020 en loopt tot eind maart 2024.

Ik ben voorstander van initiatieven waarbij gekeken wordt naar hoe heel de keten, inclusief de landbouw, mee kan profiteren van dergelijke ontwikkelingen. Het project RESPECTfarms waar u naar verwijst en dat recent van start is gegaan, met steun van de Europese Unie, is hier een voorbeeld van. In dit project wordt gekeken naar

de decentrale ontwikkeling van kweekvlees, waarbij landbouwers op hun bedrijf vlees kunnen kweken vertrekkende van dierlijke cellen. Dit biedt kansen voor een nieuw businessmodel voor landbouwers. Het projectconsortium bestaande uit drie bedrijven, waaronder een landbouwbedrijf, heeft hierbij de steun van een aantal organisaties zoals Rabobank, een Zwitserse landbouworganisatie en GAIA.

Ik ben alvast heel benieuwd naar de resultaten. Het sterkt me wel in de overtuiging dat er op het vlak van innovatie in de agrovoedingsketen enorm veel mogelijk is en dat we daar in Vlaanderen, zeker ook vanuit de landbouw, ons voordeel mee moeten kunnen doen.

Er was uw vraag over Italië en hun houding. De bezorgdheden die geuit worden, onder andere in Italië, zijn onderdeel van een breder debat. Voedsel en voedselproductie is zoveel meer dan enkel een nutritioneel verhaal. Het gaat over smaakbeleving, cultuur, lokale verankering, landschapsvorming en zoveel meer. Indien de productie van kweekvlees erop zou neerkomen dat de biefstuk die we nu halen bij de lokale wit-blauwproducent in Sint-Truiden, voortaan vervangen zou worden door een lapje kweekvlees van een Amerikaanse multinational, dan zul je in mij ook geen voorstander vinden. Ik zal er daarom op toezien dat Europa de lijn verderzet om voldoende transparantie in te bouwen in de markt, zodat consumenten voldoende info hebben over bijvoorbeeld kweekvleesproducten in de toekomst, zodat ze eigen keuzes kunnen maken. Dat gebeurt nu ook al op het vlak van toevoegingen, op het vlak van bio-certificering, geografische oorsprong enzovoort. Daar maak ik me geen zorgen om.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Bedankt voor uw antwoord.

Ik moet eerlijk zeggen dat ik dat een vrij positief antwoord vind. Ik ben het er ook mee eens dat dat tot nu toe maar in een experimentele fase zit, en dat heb ik ook aangestipt in mijn vraagstelling. U past het vooral toe op het element 'voeding', maar we moeten inderdaad ook verder durven te kijken, vind ik. Kijk naar de vele problemen waar we nu mee geconfronteerd worden, zoals de beperkte oppervlakte, de stikstofproblematiek en andere zaken. Daar zouden we natuurlijk een stuk een oplossing voor kunnen vinden indien we gaandeweg naar dit soort productie zouden kunnen gaan. Ik denk dat het belangrijk is dat alles samen bekeken wordt.

U zegt dat het kansen biedt voor de landbouw. Wel, ik hoop dat de landbouworganisaties dat ook inzien. Nogmaals, over de kwaliteit en de smaak kan gediscussieerd worden, maar uiteindelijk komt dat pas in een latere fase. Ik denk dat het niet goed is wat bijvoorbeeld Italië nu doet: dan ga je bij wijze van spreken als voorafname al zo'n standpunt innemen, zonder dat daar al onderzoek naar gebeurd is en zonder dat je kunt oordelen over de kwaliteit.

Ik heb misschien nog een bijkomende vraag. Hebben wij als België en Vlaanderen al een standpunt ingenomen op EU-Landbouwraden over deze aangelegenheid? Italië is daar redelijk wat mee in de media gekomen, maar dat wil niet zeggen dat zij echt zware uitspraken in de Landbouwraden gedaan hebben. We weten ook wel hoe dat werkt en hoe dat gaat. Hebben wij daar al een standpunt over ingenomen, of is het standpunt dat daar ingenomen wordt, eigenlijk wat u hier gezegd hebt, minister?

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Collega Vandenhove, dank u voor uw vraag. Ik wil mij daarbij aansluiten, want wij vinden ook dat kweekvlees een plaats heeft in de eiwittransitie, de eiwittransitie waarbij we willen dat we gaan van 60 procent dierlijk en 40 procent plantaardig, naar 40 procent dierlijk en 60 procent plantaardig. Zodat we echt die eiwitswitch maken, en we denken dat kweekvlees daar ook een rol in kan spelen.

Maar we zijn ook bezorgd. We delen de zorg eigenlijk – en ik hoor hier dat iedereen die een beetje deelt – dat die sector echt wel de Vlaamse landbouwsector ten goede moet komen en niet alleen in handen blijft van multinationals. We moeten echt zorgen dat dat in die richting evolueert.

Het zit nu in de experimentele fase, u verwijst naar de consumentenzijde en goede voorlichting van consumenten. Maar, minister, ziet u ook mogelijkheden om vanuit Vlaanderen dat debat grondig bij te stellen en te sturen zodat, als dat wordt ontwikkeld, dat geen evolutie is die louter in handen blijft van multinationals, maar dat ook lokale boeren daarmee aan de slag kunnen, zodat dat coöperatief is en dergelijke meer? Hoe gaat u daarmee omgaan? En hoe kunt u er nu voor zorgen dat dat in de fase van het experiment onmiddellijk in de juiste richting wordt getrokken? Zodat we daar niet zitten te kijken als een uil op een kluit, als ik het zo mag uitdrukken, en nadien moeten vaststellen dat dat een puur industrieel proces is dat in handen blijft van multinationals, waar lokale landbouwers en het kortekeutenverhaal geen boodschap aan hebben.

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Sofie Joosen (N-VA): Dank u wel, voorzitter.

Het is duidelijk dat er heel wat beweegt op de wereldmarkt van kweekvlees. Onder andere in Amerika kreeg Upside Foods vorige maand nog een toelating om kip te gaan verdelen of kweekvleesproducten van kip te gaan verdelen. En ook in eigen land beweegt er natuurlijk heel wat. Paleo, de startup van onze voormalige collega Sancto-rum, wil ingrediënten gaan ontwikkelen voor het produceren van plantaardig voedsel.

Minister, het is, denk ik, duidelijk dat we die innovatieve trein niet mogen missen. Die gaat niet tegen te houden zijn, en dan zou het jammer zijn dat we daar niet op zitten. We hebben natuurlijk de neiging om te kijken naar defensieve belangen, maar ik denk dat het ook hier heel belangrijk is dat we de offensieve belangen niet uit het oog verliezen. Volgens mij zijn daar heel wat mogelijkheden. Er wordt nu gesproken over een experimentele fase, en die zou wel eens heel snel een concrete fase kunnen worden en dan moeten we daar klaar voor zijn.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dank u wel, collega's, voor de bijkomende vragen.

Er is deze legislatuur nog geen Vlaams of Belgisch standpunt geformuleerd. Dat is inderdaad nog niet aan de orde geweest vanuit Vlaanderen of België richting Europa.

Ik noteer toch ook wel bij de verschillende tussenkomsten een aantal zorgen die hier breed gedeeld worden. Ik denk inderdaad dat als we erover spreken, dat het niet een proces kan zijn dat leidt enkel tot een aantal Amerikaanse of andere grote multinationals, maar dat het bijvoorbeeld een deel kan zijn van de transitie die de landbouw hier doormaakt. Dat we zeker daar de betrokkenheid wel hebben. Het moet een lokaal, Vlaams verhaal zijn.

Ik geloof ook heel sterk in onze eigen start-upcultuur, die inderdaad toch wel uitgaat van onze eigen Vlaamse spelers, dus ik denk dat dat toch wel een belangrijk aandachtspunt is. Maar het is zeker iets wat wij zeer, zeer nauwgezet gaan volgen binnen de beleidsplannen die we daarrond hebben.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Dank u wel voor uw antwoord.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneckhout aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de kloof tussen beleid en platteland – 1963 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Vaneckhout bekommert zich over het platteland en over de visserij, maar hij zal hier vandaag een vraag stellen over het plattelandsbeleid, over de kloof tussen het beleid en het platteland. *(Opmerkingen van minister Zuhal Demir)*

De minister zegt over het succes van de BoerBurgerBeweging (BBB).

De heer Vaneckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneckhout (Groen): Het is inderdaad naar aanleiding van het succes van BBB dat ik deze vraag stel.

Collega's hier in de commissie weten dat dit een thema is waar ik al een aantal jaren hard rond werk en waarvan ik ook weet dat los van de inhoudelijke insteken en de ideeën die we daarover hebben, het wel een gedeelde bezorgdheid is. Ik kijk ook naar de voorzitter en anderen. We verschillen soms hard van mening, maar ik weet wel dat alvast in deze commissie de uitdaging geschetst is. Ik verwijs ook naar de resolutie die daarnet besproken is door collega Vandenhove rond hetzelfde thema.

Maar minister, de grote overwinning van BBB in toch vooral landelijk Nederland zal de komende weken en maanden leiden tot een fundamenteel debat over de link tussen het bestuurlijke hart van Nederland in Den Haag en de buitengebieden, die zich niet vaak gehoord voelen. Er zijn allerlei verschilpunten te bepalen, maar je ziet tegelijk toch een aantal gelijkenissen met wat hier in 2019 al een stukje het signaal was van de kiezer en waar je ook een stukje geografisch verschil zag in de verkiezingsuitslag: in landelijke gebieden zagen we ook een enorme doorbraak van extreemrechts. Natuurlijk kunnen we daar allerlei meningen over uiten op Twitter. We kunnen daar boeken over schrijven, zoals ik gedaan heb. We kunnen allerlei andere debatten voeren. Maar het parlement hier leek me toch ook de plek om daarover het gesprek te voeren en te kijken op welke manier we daar misschien met het beleid en met partijen die verantwoordelijkheid rond willen nemen in dit land en daar in deze regio samen antwoorden op moeten formuleren.

Daarom stellen we de voorbije jaren een beetje ontnuchterd vast dat, als het gaat over het echt antwoorden op fundamentele uitdagingen op het platteland – ik denk aan mobiliteitsarmoede, de situatie van De Lijn, de situatie van de publieke infrastructuur zoals wegen, pleinen, maar ook als het gaat over grote eenzaamheid, een stukje onzichtbare armoede en heel wat andere uitdagingen die er zijn –, daar vandaag nog te weinig fundamenteel een antwoord op geformuleerd is. We hebben het de voorbije maanden ook in dit parlement, in deze commissie al vaak gehad over de toekomst van de landbouw. Er zijn heel veel verschillende manieren hoe we daar een antwoord op kunnen formuleren. Maar we kunnen niet zeggen, als je nu terugkijkt naar vijf jaar geleden, dat op dit moment het sentiment bij de landbouw is dat er een meer wervende toekomst ligt. In dat opzicht ben ik toch persoonlijk, ook namens mijn fractie, scherp over de mate waarin de uitdagingen van het platteland de voorbije jaren zijn opgenomen. In het kader van begrotingsbesprekingen hebben we hier regelmatig gesprekken over gehad. Ik weet dat er wel intenties zijn, maar middelen en beleid volgen vaak weinig.

Minister, ik heb een aantal vragen naar aanleiding van hetzelfde signaal in Nederland, wat trouwens een breed internationaal signaal is dat regelmatig bij verkiezingsuitslagen naar voren komt.

Hoe kijkt u zelf naar het succes van BBB? Ziet u er een kloof tussen beleid en platteland in die veel dieper gaat dan het stikstofdossier? Of hoe verklaart u de verkiezingsuitslag in Nederland? Ik heb ook gezien dat u de voorbije weken regelmatig te gast was bij onze noorderburen. Daar hebt u misschien ook nog een en ander geleerd.

Ziet u parallellen met Vlaanderen? Ik zie ook dat u de laatste dagen opnieuw op tournee gaat door Vlaanderen rond een aantal thema's. Landbouw is een van de thema's hier, maar we zijn ook de commissie Plattelandsbeleid, dus misschien kunt u heel uitdrukkelijk ook de rest van het platteland in ogenschouw nemen.

Wat leert de uitslag van de Nederlandse verkiezingen u voor het plattelandsbeleid in Vlaanderen?

Wat wilt u het komende jaar dat nog rest in deze legislatuur, van extra inspanningen doen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Dank u wel, collega. Ik heb inderdaad de eer en het genoegen gehad de voorbije weken regelmatig in Nederland te zijn geweest. Ik ga dat ook blijven doen.

Je kunt het verkiezingsresultaat langs alle kanten analyseren en dat gebeurt ook. Wat is daar nu de reden voor? We zien ook dat in een aantal grote steden in Nederland, dus niet alleen op het platteland, op die partij is gestemd. Tijdens de verkiezingen werden verschillende thema's door die partij aangekaart: de toeslagenaffaire, de pensioenen, de aardbevingen in Groningen, de asielcrisis, het uitblijven van stikstofbeleid na vier jaar in Nederland, wat tot grote frustraties leidt. Je kunt niet zeggen dat het met één item te maken heeft. Wat je heel veel hoort en ook leest in allerlei politieke analyses, is dat er een grote kloof is tussen wat Den Haag beslist en wat er leeft bij de burgers. Er is heel veel frustratie rond die verschillende thema's. Niet alleen op het platteland, maar ook in de steden zien we dat er toch meer en meer een afstand komt tussen wat er leeft bij die burger en wat Den Haag beslist. Dat is net wat wij – zowel de Vlaamse als federale politici – moeten vermijden in Brussel. We moeten effectief bezig zijn met zaken waar de mensen mee bezig zijn. Neem de energiefactuur: qua wereldvreemdheid kan het wel tellen om daar dan nog eens een Europese koolstoftaks bovenop te gooien vanuit Europa. Er is heel wat frustratie bij de burgers, of het nu gaat over pensioenen of asiel. Het is veel breder dan alleen plattelands-thema's zoals water- of luchtkwaliteit. Er is een grote kloof tussen de burger en de politici in Den Haag en ik denk dat je dat ook wel een beetje kunt vergelijken met Brussel. De politiek moet dringend connecteren met die burgers.

In de beleidsnota pleitte ik al voor een specifiek en zichtbaar plattelandsbeleid, naar analogie met het stedenbeleid, dat een effectief antwoord biedt op de specifieke plattelandsuitdagingen die bij uitstek interbestuurlijk en interdisciplinair zijn en dus niet generiek en sectoraal aangepakt kunnen worden. We zetten met de weinige budgetten die we hebben, heel fel in op landschapskwaliteit en biodiversiteit in de open ruimte als drager van de socio-economische en maatschappelijke functies, cruciaal op het platteland.

We hebben naar aanleiding van een enquête ook gezegd dat we gaan inzetten op de leefbaarheid van die dorpskernen door de sociale cohesie te versterken en participatie – het samenbrengen van de mensen, de bijeenkomsten – te stimuleren.

We hebben gezorgd dat de middelen voor plattelandsbeleid ingezet worden op het echte platteland, zodat ze minder versnipperd worden. Binnen het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) investeren we de komende vijf jaar meer

dan 50 miljoen euro in deze plattelandsgebieden via 'Liaison Entre Actions de Développement de l'Economie Rurale' (LEADER). De lokale burgemeesters en schepenen zijn daar natuurlijk bij betrokken, maar de inwoners ook. Daarnaast ben ik natuurlijk ook minister van Omgeving voor heel Vlaanderen en het is onze opdracht om ervoor te zorgen dat Vlaanderen een kwalitatieve leefomgeving blijft. Net zoals in Nederland is dat een grote opgave. We zien nog altijd open ruimte verdwijnen en omdat het klimaat steeds grilliger zal worden, moeten we ons beter wapenen tegen hitte, droogte en wateroverlast. Dat zijn zichtbare uitdagingen voor heel Vlaanderen, zeker ook op het platteland: lange periodes van droogte waarbij de mensen zich in de zomer afvragen om ze wel genoeg water gaan hebben. Bij gigantische regenval is er dan weer grote wateroverlast. Het is een van de grootste uitdagingen om de Vlamingen te beschermen tegen die gevolgen. Vandaar de Blue Deal, maar ook het klimaatadaptatieplan waar we in september nog eens 150 miljoen euro extra voor hebben vrijgemaakt.

We nemen ook initiatieven om de natuur te verbeteren en te versterken. Tot slot hebben we in Vlaanderen in 2019 bij de vorming van de regering de beslissing genomen om extra middelen te investeren in plattelandsgemeenten. Er is een nieuw fonds in het leven geroepen, het Open Ruimtefonds, waarmee we 2,4 miljard euro extra verdelen richting gemeenten en lokale besturen. Dat is naast het Stedenfonds en zo hebben we ook het bestaande Gemeentefonds wel wat rechtvaardiger gemaakt.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, dank u wel voor het antwoord. Ik volg ten dele de analyse die u maakt over de afstand die er is tussen de Dorpsstraat en de Wetstraat. Ik denk dat dat inderdaad in Nederland het geval is, en ik denk dat dat ook hier het geval is.

Ik spreek u natuurlijk in deze commissie aan als coördinerend minister van Plattelandsbeleid, wat betekent dat ik u niet alleen aanspreek als minister van Omgeving. Voor mij is toch wel een deel van de analyse niet dat er per se alleen maar slechte dingen beslist worden in de Wetstraat, maar vooral dat er te weinig dingen beslist worden, en als ik kijk naar situaties op het platteland, dan is mijn grote analyse dat er eigenlijk een gigantisch uitstelgedrag is geweest de voorbije decennia voor het opnemen van problemen.

U zit zelf met een erfenis van een stikstofbeleid dat de voorbije decennia niet is opgenomen. We zien ditzelfde als het gaat over klimaatbeleid, we zien hetzelfde als het gaat over openbaar vervoer – de situatie van De Lijn is nog nooit zo slecht geweest. Laat me ook transparant zijn, want de situatie van de NMBS is even uitdagend op een aantal gebieden. Maar dus zijn er door de generatie politici voor ons – en dat is een scherpe boodschap, dat weet ik – eigenlijk gewoon problemen te lang uitgesteld, waardoor nu heel veel zaken op een kruispunt samenkomen en die leiden tot licht ontvlambare situaties, zowel electoraal, maar vooral maatschappelijk.

Als ik u dus aanspreek als coördinerend minister van Plattelandsbeleid, dan is dat omdat ik vind dat ons plattelandsbeleid niet van dezelfde ambitieorde is als ons grootstedenbeleid. Twintig, 25 jaar geleden werd in Vlaanderen beslist dat we een heel actief grootstedenbeleid voeren, en daar is minister Somers misschien een stukje het icoon van, die op een of andere manier heeft gezorgd dat steden zoals Mechelen, maar ook grotere steden zoals Gent en Antwerpen, de voorbije decennia wel een aantal stappen hebben gezet. Daar zitten ook nog altijd gigantische problemen en je zult me nooit horen zeggen dat geld moet verschuiven van de steden naar het platteland, want dat is de grootste fout die we zouden kunnen maken. Maar waar het platteland wel is blijven stilstaan, is op een aantal heel hoge uitdagingen. Ik heb al over openbaar vervoer gesproken. Ik spreek over armoede, waarover blijkt uit

onderzoek – er is bijna geen onderzoek, maar als er onderzoek is – dat armoede veel meer verdoken is op het platteland, dat het taboe veel groter is. Als het gaat over mentaal welzijn, dan zijn de wachtlijsten in die landelijke gebieden groter, de hulpverlening staat veel verder af van wat mensen nodig hebben. Je hebt de eenzaamheidsproblematiek die er speelt.

Ik kies bewust natuurlijk een aantal van dat soort thema's die niet in uw andere kernbevoegdheden zitten. Maar u bent minister van Plattelandsbeleid en voor mij gaat dat dus verder dan alleen uw omgevingsbeleid en beleid dat gaat over droogte, ruimte, klimaat of energie. Uiteraard is daar ook gigantisch veel werk en daar hebben we het in deze commissie en op andere plekken heel vaak over. Maar ik zou u willen uitnodigen om de ambassadeur te zijn van een breder plattelandsbeleid die ook de maatschappelijke uitdagingen nog breder op de agenda legt. U doet niets anders – ik zie u kijken –, maar dan is er nog werk om de andere ministers daarvan te overtuigen, want ik zie dat niet in de beleidsdaden.

Ik heb gisteren nog met minister Crevits debat gevoerd over de OverKop-huizen. Waar zijn er OverKop-huizen? Die zijn er in de grote steden. Die OverKop-huizen – dat mentaal welzijn bij die jongeren, en de instap vinden in die richting –, die zijn er veel minder in die landelijke gebieden. Dus er is uitstelgedrag, het ontbreken aan breed inzicht en kennis over de situatie op het terrein. We hebben bijvoorbeeld ook in Vlaanderen geen kenniscentrum rond plattelandsbeleid, wat we wel hebben rond grootstedelijke uitdagingen, maar niet rond plattelandsbeleid of toch niet van die ambitieorde dat het al die maatschappelijke thema's in die mate samenbrengt.

Een laatste element is dat waar u mee afsluit, het Gemeentefonds. U verwijst naar het Openruimtefonds, maar als ik kijk naar wat de Vlaamse overheid de voorbije vier jaar extra heeft vrijgemaakt voor lokale besturen en als ik kijk naar de pensioentegemoetkomingen, dan is er uiteraard een inspanning gebeurd naar openruimtegebieden, maar die is te herleiden tot een heel beperkt deel van wat er massaal naar steden is gegaan via de pensioenfactuur en andere zaken.

Dus fundamenteel – en ik heb het daar in de Commissie Binnenlands Bestuur met minister Somers ook al over gehad – is ons Gemeentefonds verkeerd opgebouwd. Bent u bereid, minister, om de komende maanden vanuit uw bevoegdheid werk te maken van een structurele hervorming van het Gemeentefonds? Om er op die manier voor te zorgen dat steden en gemeenten op basis van hun reële uitdagingen geld krijgen, meer dan vandaag en minder op basis van klassieke Vlaamse verkavelingswoede – of Belgische verkavelingswoede – van altijd maar koterijen bij te bouwen. Dit is mijn laatste concrete vraag rond het Gemeentefonds: wilt u daar zelf nog een rol in spelen naar minister Somers toe? Wilt u nog iets doen deze legislatuur of wacht u helaas tot in de volgende legislatuur?

Bart Dochy (cd&v): Ik zou zelf nog willen toevoegen, collega Vaneeckhout, ik denk dat het een beetje simpel en met luchtfietsen is benaderd. De minister is de laatste weken verschillende keren in Nederland geweest. Ik heb van de paasvakantie gebruik gemaakt om een aantal Nederlandse rapporten te lezen, en een aantal recente boeken omtrent de problematiek van stikstof. Ik wil niet focussen op stikstof, maar ook het verhaal van mevrouw van de Plas, die plots in die stedelijke gebieden succes haalt. Een van de grote frustraties die men daar duidelijk detecteert, is de manier waarop men in Nederland als overheid – en Vlaanderen is een kleine volgeling – omgaat met de omzetting van Europese regels om het zichzelf soms een beetje moeilijk te maken. Het grote voorbeeld is het stikstofverhaal – maar dan worden we heel technisch – waarbij stikstof als unieke indicator via het AERIUS-model berekend wordt om te kijken of de natuur oké is. Dat is geen vraag vanuit Europa, dat is een keuze van Nederland. In Nederland legt men de grens op 0,07 gram per hectare, omdat het rekenmodel niet verder kan rekenen. In Duitsland, twee meter verder aan de andere kant van de grens, zegt men dat als er minder dan 300 gram per

hectare stikstof terechtkomt op een habitat, het geen significant effect heeft. Dus het gaat over de manier waarop men interpreteert wat een significant effect is, over de manier waarop je interpreteert hoe de natuur hersteld moet worden. De Europese regelgeving zegt niet dat je terug moet naar het jaar 1700 of 1900. Dat zijn normen die door de lidstaat zelf opgelegd worden. Hoe strenger je daarin bent, hoe meer dat je jezelf daar voor een stuk pijnigt. Als je niet bereid bent om daar op een soepele verstandige manier mee om te gaan, met respect ook voor de omgeving, met respect voor de economie ... Je kunt zeggen: "Europa zegt", maar Europa zegt niets, het gaat over de vertaling.

Als we spreken over de manier en de hoeveelheid stikstof die uitgestoten wordt, geeft men in Nederland altijd de cijfers vanaf 1990. Men is open en eerlijk. Hier moet men het internet afschuimen en bijna naar het 'Dark Web' gaan om nog cijfers te vinden van voor het jaar 2000, want die worden angstvallig verborgen gehouden. Maar we weten dat de stikstofuitstoot van ammoniak vandaag een derde is van de uitstoot die er was in 1990. Een derde, dat is van een factor drie naar een factor één. Er is dus vandaag ongelooflijk veel minder stikstofemissie dan in 1990. Desondanks maken we daar hét wereldprobleem van en moeten we allerhande maatregelen nemen, de economie kapotmaken, om de stikstof nog verder te laten dalen, in de hoop dat de natuur zich dan zal herstellen en de natuur naar de wensnatuur van het jaar 1900 zal gaan. Dit frustreert mensen, collega Vaneeckhout, dit frustreert mensen.

Als men ziet dat in andere lidstaten waar ook stikstofproblemen zijn – het noorden van Italië, Bretagne, Denemarken, enzovoort – de stikstofemissies groter zijn dan hier, maar er geen dergelijke problemen zijn, maken we het onszelf moeilijk. We zijn een soort masochisme aan het organiseren en dat frustreert mensen, en dat is een van de belangrijke voedingsbodems voor dergelijk verzet vanuit het platteland. We hebben het inderdaad enkel over het stikstofverhaal, maar het is de uitwaseming van vertalingen van Europese regels die vandaag door de mensen die een beetje gezond boerenverstand hebben, niet meer aanvaard wordt.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Dank u wel collega's voor de tussenkomsten.

Ik denk ten eerste dat we moeten opletten om de tegenstellingen tussen stad en platteland op te zoeken. Ik vind dat niet goed. Ik vind dat je sowieso moet investeren in mensen die op het platteland gaan wonen. Dat is ook een van de redenen waarom ik de uitbreiding doe van de Family Justice Centers (FJC's). We hebben deze in Antwerpen, Hasselt en Genk, maar bijvoorbeeld vanuit het noorden van Limburg is het moeilijk om daar te geraken. In andere provincies heb je nog geen Family Justice Centers. Vandaar dat we een uitrol gaan doen in de andere provincies, want ook daar heb je natuurlijk slachtoffers en die mogen zich niet in de steek gelaten voelen door de overheid. Dat is de reden waarom ik de uitbreiding doe en ik ook heb gezegd dat ik ga werken naar antennes. Je kunt bijvoorbeeld een Family Justice Center in een hoofdstad van een provincie of in een stedelijke context neerzetten, maar als de mensen van het platteland helemaal naar daar moeten rijden, is dat soms ook een uur. In acute gevallen zoals partnergeweld of familiaal geweld is een uur heel lang. Vandaar dat we gezegd hebben om met antennes te werken. Daar waar op het platteland al overheidsdiensten zijn, gaan we die inbouwen. Dat is de manier om ermee om te gaan, want die plattelandsreflex moeten we wel hebben, daar ben ik ook gevoelig aan.

Binnen het beleid, alles wat je doet, moet je ook wel zeggen dat het belangrijk is dat we wel hetzelfde aanbod voorzien voor mensen van het platteland, want de problemen zijn dezelfde, of je nu in de stad woont of op het platteland, en of je nu met partnergeweld te maken hebt of een depressie hebt. Die nabijheid is wel van

belang, Maar je moet wel zien hoe je dat organiseert. Bij het Family Justice Center heb ik ervoor gekozen om met antennes te werken.

Ten tweede, wat het Gemeentefonds betreft: dat valt natuurlijk onder de bevoegdheid van collega Somers. Als ik het goed begrepen heb, is hij met een studie bezig om een en ander goed te laten analyseren. Ik denk dat dat nuttig is, en dat het goed is dat hij dat doet.

Wat mij ten derde ook opvalt is het teveel aan regels. Daar moeten we ook als politici echt wel voldoende aandacht voor hebben. Er komen er maar bij, en de burger vraagt zich af wat er allemaal op hem afkomt. Als je draagvlak wilt creëren, op verschillende fronten, dan moet je toch zien op welke manier je dat doet. Je moet er vooral voor zorgen dat mensen geen afschuw beginnen te krijgen. Dat is wat je in Nederland ook heel veel hoort, maar bij ons begint dat natuurlijk ook te komen.

Ik vind dat de afstand tussen de burger en de politiek niet groter mag worden dan ze vandaag de dag al is, of dat nu met Vlaamse, Belgische of Europese politiek te maken heeft. Dat is echt iets waar we moeten aan werken. We zijn precies gedeconnecteerd. En na de verkiezingen vragen we ons telkens af hoe het komt dat mensen op extreme partijen hebben gestemd. Ik ben absoluut pro Europa, ik geloof echt wel in een sterk Europa, maar we zouden toch op zijn minst in discussie moeten gaan over de regels die op ons afkomen.

We vertegenwoordigen de burgers, de mensen, dus we moeten die bezorgdheden ook wel kunnen meegeven aan Europa. Europa mag niet zeggen dat het hen allemaal niet interesseert. Dat is iets waar ik zelf enorm wakker van lig, omdat ik schrik heb dat het draagvlak dat we aan het creëren zijn, misschien teniet zal worden gedaan door allerlei regels die vanuit allerlei overheden komen. Op den duur weten de mensen niet meer waar het nu eigenlijk vandaan komt: is dat allemaal wel nuttig, moet dat allemaal? Dat is ook een heel groot aandachtspunt voor ons allemaal, vind ik.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Ik zal beginnen met de elementen die ik deel, en daarna zal ik misschien ook nog aangeven waar ik toch fundamenteel van mening over verschil.

Ten eerste ben ik het ermee eens dat er geen tegenstelling is tussen stad en platteland, en dat we die ook niet moeten voeden. Maar er zijn wel bepaalde problemen die in bepaalde contexten meer of minder spelen, en we moeten die allemaal oplossen. Dat betekent niet dat we de een tegen de ander moeten uitspelen, stad en platteland zullen samen de toekomst aangaan.

Ten tweede ben ik blij met uw pleidooi voor decentrale dienstverlening op een aantal cruciale thema 's, ook de thema 's waarin u zelf actief bent.

Ik ben het helemaal eens met uw pleidooi rond draagvlak en voldoende connectie en de afstand tot de burger.

Ten vierde is er iets waar ik fundamenteel van mening over verschil, en blijkbaar ook met die van de voorzitter. Na wat tumultueuze maanden hebt u elkaar wel gevonden in één gemeenschappelijke analyse: het is de schuld van Europa. U hebt heel veel van mening verschild de laatste maanden, maar u bent het wel eens over het feit dat het de schuld is van Europa, of het nu stikstof is of klimaat. U bent pro Europa, maar u verzet zich tegen het feit dat Europa zegt dat ze de problemen niet wil laten aanslepen tot binnen twintig jaar, tot ze onmogelijk groot worden, maar ze tijdig probeert aan te pakken. Dat is mijn fundamentele aanklacht van de voorbije veertig jaar.

Collega Dochy, als je zegt dat mensen het beu zijn dat Europa zich bemoeit met zaken uit het dagelijkse leven, dan maak je volgens mij de verkeerde analyse. Als landbouwers vandaag kwaad zijn en problemen hebben, dan projecteren ze dat waarschijnlijk op Europa, en ik begrijp dat. Maar landbouwers zitten wel in een existentiële situatie, niet door het beleid van de toekomst maar door het beleid van het verleden. Als landbouwers vandaag geen economisch leefbare toekomst zien, dat komt dat niet alleen door de uitdagingen in de toekomst, maar ook omdat ze in die problemen terechtgekomen zijn door veertig jaar non-beleid. Er wordt dan gezegd dat ze in een economisch model zitten waar zij alleen maar groter en intensiever moeten worden om te kunnen overleven, maar er zijn de voorbije jaren geen andere marktmodellen op een ernstige manier uitgewerkt.

Ik wilde deze vraag vandaag expliciet niet over landbouw en stikstof stellen, omdat ik denk dat er vandaag heel wat andere issues spelen. Maar die zaken komen wel op hetzelfde neer. Als plattelandsscholen het vandaag moeilijk hebben omdat het financieringssysteem van de Vlaamse overheid rond onderwijs vooral van aantallen vertrekt en niet op basis van wat de betekenis is van een dorpschool in een dorpsgemeenschap, dan is dat een fundamenteel probleem.

Er wordt gezegd dat we regelmatig in Nederland zitten. Wel, ik ben ook rondgetrokken in Vlaanderen. Ik heb voor mijn boek in het noorden van de Kempen gezeten, waar een dorpschool haar digiborden tweedehands moet gaan halen van over de grens in Nederland, omdat die om de vier à vijf jaar hun pedagogisch materiaal kunnen vervangen, en de scholen in Vlaanderen niet.

Ik geef het voorbeeld van stikstof, net als het voorbeeld onderwijs, net als natuur en klimaat. Natuur, klimaat en gezondheid zijn geen details. Stikstof is geen aangepast probleem, het is een ernstig probleem. U bewijst de toekomst van het platteland geen enkele dienst door nu te zeggen dat het door Europa is dat we het moeten oplossen, maar dat het eigenlijk geen probleem is. Pak nu de problemen op en binnen twintig jaar zullen ze zeggen dat de Vlaamse Regering tenminste dingen heeft opgenomen. Dat is wat ik de vorige generatie politici verwijt. Ik hoop dat de huidige generatie niet dezelfde fout maakt, noch voor het platteland, noch voor de stad.

De voorzitter: Ik zou willen antwoorden, maar ik ga dat niet doen, omdat dat ook niet in het reglement staat.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Cathy Coudyser aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over meervoudig ruimtegebruik op zee – 2119 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Collega's, minister, de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij (SALV) had eind november op eigen initiatief een advies afgeleverd rond visserij-inclusieve ruimtelijke planning op zee – lees: meervoudig gebruik van de zee. Wij hebben met de commissie ook de kans gekregen om met zowel de SALV als de Blauwe Cluster daarover van gedachten te wisselen.

Het advies vraagt voor de visserijsector een gewaarborgde toegang tot de open ruimte op zee en de SALV pleit voor een goede beleidscoherentie tussen de voedselproductie, de energieproductie en de natuurdoelstellingen die we moeten halen. Verder pleit men ervoor om co-existentie en meervoudig ruimtegebruik als uitgangspunten te nemen bij de inplanting van nieuwe projecten op zee. Onder co-existentie

verstaat de SALV een optimale ruimtelijke inplanting van gebruikszones die ook waardevolle visgronden en kwetsbare zones binnen het mariene milieu maximaal ontziet. Het advies reikt ook enkele concrete handvaten aan om die co-existentie en dat meervoudig ruimtegebruik, met inbegrip van de traditionele ruimtegebruikers op zee, tot welslagen te brengen.

Ik heb daarover twee vragen.

Hoe kijkt u naar dat advies van de SALV?

Welke initiatieven kunnen we daarvoor vanuit de overheid nemen? Hoe kunnen we in dat meervoudig ruimtegebruik met heel veel mensen en sectoren die op zee actief zijn, en rekening houdend met de natuurdoelstellingen, onze rol als overheid spelen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega.

Ik waardeer absoluut het initiatief van de SALV en hun input wordt ook meegenomen in de diverse beleidsprocessen. De ontwikkeling van de blauwe economie verloopt heel snel – daarover hebben we het hier al vaak gehad – en dat zal in de toekomst alleen maar toenemen.

Het principe dat zeevisserij overal toegelaten is, behalve waar het expliciet verboden is, heeft lang standgehouden als wettelijke en stevige omkadering. Vandaag de dag werkt dit eerder tegen de visserij, aangezien men er onterecht van uitgaat dat de visserij nog steeds haar normale en gezonde exploitatie kan voortzetten door haar activiteiten eenvoudigweg wat te verschuiven.

Op dat vlak haalt het advies terechte punten aan zoals de gewaarborgde toegang, de co-existentie of de geïntegreerde blauwe economie en dat alles onderbouwd en geruggesteund door onderzoek en ontwikkeling. De nieuwe mariene ruimtelijke plannen (MRP's) zullen dan ook een belangrijke rol spelen als het gaat over het ruimtegebruik. Ik bepleit dan ook dat multifunctioneel ruimtegebruik. Alleen zo kunnen de verschillende menselijke activiteiten hand in hand en gebalanceerd blijven doorgaan met respect voor de eigenheid van elke sector, dus zeker ook de visserij.

Dan kom ik tot uw tweede vraag. De dienst Marien Milieu van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu is verantwoordelijk voor de herziening van het Marien Ruimtelijk Plan 2026-2034. Visserij is opgenomen als stakeholder. Het is belangrijk dat we het lopende proces van de verduurzaming van de zeevisserij verderzetten en dat we tegelijk ook haar toekomstmogelijkheden verzekeren. Het nieuwe MRP zal de visserijbelangen en de visserijaandachtspunten afdoende moeten integreren binnen de vele doelstellingen waarop het MRP een antwoord moet bieden. Ik ben er voorstander van om dat complexe traject tijdig te starten, zodat dit ook stelselmatig uitgewerkt kan worden richting een stabiel en duidelijk framework voor het komende decennium. Ik zal mijn bezorgdheden daarover dan ook overmaken aan mijn daarvoor bevoegde federale collega, Vincent Van Quickenborne.

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): 'Meervoudig ruimtegebruik', de term zegt het zelf: verschillende stakeholders/sectoren hebben belangen en dan is er nog de realisatie van natuurdoelstellingen. Dat is een moeilijke evenwichtsoefening. Ik ben in zo'n situatie voorstander om goed te luisteren naar de belangen en voorstellen van iedereen en iedere sector. Er is het best zoveel mogelijk dialoog.

Vandaag stel ik vast dat er eigenlijk niet zo heel veel – ik druk me voorzichtig uit – dialoog is tussen de stakeholders. Voorlopig zitten we allemaal een beetje vast in 'onze

aanbevelingen'. Dat is goed, want daarmee hebben we een basis, maar nu moeten we de stap zetten naar die dialoog. We moeten daarvoor iedereen rond de tafel krijgen. Tijdens de gedachtewisseling gaf de Blauwe Cluster aan dat men in Nederland het Noordzeeoverleg heeft. De overheid zit daarbij aan de tafel, waarschijnlijk met de sectoren. Ik ken dat Nederlands Noordzeeoverleg niet, maar het kan misschien een goed model zijn voor ons. Kent u het overleg? Kunnen we dat in Vlaanderen implementeren? Kunnen we de dialoog tussen de verschillende sectoren opstarten?

Er is gezegd dat het misschien goed is om gezamenlijk een aantal pilootprojecten uit te werken waarbij we kunnen zien of onze belangen mogelijk toch te verzoenen zijn met andere en waarbij we samenwerken. De Blauwe Cluster gaf aan dat ze al vaak geprobeerd hebben om de bemiddelende rol te spelen en gezamenlijke pilootprojecten rond maricultuur of passieve visserij op te zetten. Dat is vastgelopen omdat het nut van zo'n pilootproject niet altijd wordt ingezien. Kunnen we daar als overheid onze rol van bemiddelaar spelen? Kunnen we zo een pilootproject uitrollen?

Een aanknopingspunt zie ik in het convenant duurzame visserij, waarin staat dat de lokale, regionale en federale besturen en middenveldorganisaties – daarmee hebben we ze allemaal in Vlaanderen en bij uitbreiding in België – samen zoeken naar win-winsituaties inzake het meervoudig ruimtegebruik in de blauwe economie. Daar zou zo'n pilootproject in kunnen passen. We zetten in op draagvlakcreatie en dialoog tussen bestaande en nieuwe actoren op zee.

Het gaat ook over het ruimtegebruik in de driemijlszone. Dat is heel interessant voor heel diverse sectoren, het is dichtbij zee. Voor onderhouds- en vervoerskosten ligt dat goed. Dicht bij de kust wil iedereen zijn. Er is al dikwijls over gesproken, specifiek voor de kustvisserij, dat we toch echt eens versneld werk moeten maken van die langetermijnvisie voor de Vlaamse kustvisserij. Waar willen we op langere termijn naartoe? Ook daar zijn aanknopingspunten, zowel binnen het Europees Fonds voor Maritieme Zaken, Visserij en Aquacultuur (EFMZVA) als het convenant duurzame visserij, om daar effectief mee aan de slag te gaan. Komen er in deze legislatuur nog concrete initiatieven om die langetermijnvisie voor onze kustvisserij uit te tekenen? Dan hebben we die visie als basis om, één, het in de toekomst verder uit te rollen en, twee, om te zien hoe we die kustvisserij tegenover die andere stakeholders die in de driemijlszone actief zijn, kunnen verzoenen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega, er zijn heel wat onderzoeksprojecten. Ik heb er een aantal gesteund, zoals het onderzoek naar de mogelijkheden van mosselkweek in de windparken. We hadden het er al over. Ik kom op onderzoek en de pilootprojecten zeker nog terug bij de volgende vragen die hopelijk straks nog worden gesteld.

Een van de doelstellingen van het convenant is net het overleg met de blauwe economie. Dat is voor mij een belangrijk aandachtspunt.

Tot slot vind ik het van belang om de driemijlszone bij de kust maximaal te vrijwaren voor de gebruikers van oudsher, zoals de kust vissers die met hun kleine vaartuigen – het televisieprogramma maakt het nog populairder – dagelijks uitvaren. Dat is de korte keten bij uitstek. De garnalen komen naar de veiling en worden onmiddellijk verkocht. Dat kan ook aan de Vistrap in Oostende. We ondersteunen het multifunctioneel gebruik dan ook zwaar.

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Er zijn inderdaad al wat onderzoeksprojecten geweest. We zetten altijd verder in op bijkomend onderzoek als dat nodig is.

Ik denk dat pilootprojecten waar men samen aan de slag gaat, toch ook wel absoluut hun nut kunnen bewijzen, omdat men dan eigenlijk het overleg, u wijst ook op het belang daarvan, met de stakeholders en de blauwe economie reëel maakt. Samen aan de tafel zitten en samen iets doen en realiseren is nog iets anders. Daar komen resultaten uit en mogelijke koudwatervrees voor samenwerking verdwijnt. Men gaat inzien dat er met drie of vier samen iets moois kan groeien. Daar wil ik nog eens de nadruk op leggen. We willen onze kustvisserij absoluut vrijwaren. Die kustvisserij zal in dat meervoudig ruimtegebruik wellicht haar plaats moeten kennen.

Het wordt heel moeilijk, maar we moeten de nodige stappen zetten en het marien ruimtelijk plan, dat er vervroegd komt, zal bepalend zijn. Overleg en dialoog opstarten met alle mogelijke middelen is heel erg dringend.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Cathy Coudyser aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het advies van de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij over maricultuur in het Belgische deel van de Noord-zee

– 2151 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Bart Tommelein aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de nota van de Blauwe Cluster met aanbevelingen voor de ontwikkeling van maricultuur

– 2265 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Ja, ook hier is er nog een lange weg, als ik zie dat die nota van De Blauwe Cluster van december 2021 dateert en we april 2023 zijn. We staan nu een stapje verder. Collega Tommelein en ikzelf hebben hier al verschillende keren vragen over gesteld. U hebt altijd gezegd dat die nota een goede basis is voor dialoog en dat daarom ook het advies zou worden gevraagd van enerzijds de Strategische Stuurgroep Aquacultuur en anderzijds de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij (SALV).

Vandaag zijn we zover: we hebben de beide adviezen. Alleen stel ik wel een beetje vast dat dit inderdaad opnieuw een aanbeveling is. Vanuit De Blauwe Cluster komen in hoofdzaak de aanbevelingen en de knelpunten die gezien worden vanuit de maricultuursector. En dan hebben we nu het advies van Landbouw en Visserij die uiteraard, gelet op zijn samenstelling, heel erg focust – en dat is ook goed – op de belangen van de visserij. We hebben nu dus twee nota's waar toch wel diverse standpunten worden ingenomen. Ik denk dat ook hier geldt dat we nu de basiss-standpunten hebben en dat de dialoog moet starten.

In het advies van de SALV gaat het ook over dat ruimtegebruik, dat hebben we zonet behandeld. Daar pleit men vooral om maricultuur in te planten binnen bestaande zones voor energiewinning, omdat dit volgens de SALV de meest efficiënte invulling biedt. De beperkt beschikbare ruimte op zee blijft dan zo veel mogelijk gevrijwaard voor de visserij. Dat is natuurlijk een legitiem standpunt vanuit de visserij bekeken. Ze geven ook wel aan dat daar wat logistieke uitdagingen bij komen kijken, maar technologische innovaties en verder wetenschappelijk onderzoek zullen daar in de toekomst wel oplossingen bieden. In de nota van De Blauwe Cluster lees ik dat er inderdaad wel wat logistieke problemen zijn. Dat is allemaal op te lossen, maar het gaat natuurlijk ook over veiligheid en over een rendabel

businessmodel. Dat is natuurlijk weer andere koek. De lokale kustvisserij vrijwaren, daar hebben we het daarnet over gehad.

Mijn vraag hier is: dit advies van de SALV, specifiek op de nota van De Blauwe Cluster, hoe kijkt u daar tegenaan? Welke concrete initiatieven kunnen er worden genomen om die twee sectoren bij elkaar te zetten en te zoeken naar oplossingen, om de belangen van beide een kans te geven? Enerzijds hebben we onze visserij absoluut nodig, maar ook de aquacultuursector – een veel jongere sector – moet alle kansen krijgen. We hebben ook een nieuw strategisch plan waar wel wat doelstellingen in staan.

En dan hebben we het initiatief van de minister van de Noordzee, die al werk maakt van een gezamenlijke visie op aquacultuur in het Belgische deel van de Noordzee. Daar gaan beleidsmakers mee aan de slag, een nobel initiatief waar Vlaanderen ook in wordt betrokken. Als ik het goed begrijp, zitten we daar al in een eindfase. Daar is mijn specifieke vraag, los van hoe u naar deze adviezen kijkt: welke inbreng hebben wij daarin gehad? Hoe zijn wij daarin betrokken? En als we in de eindfase zitten – ik dacht midden april, dat is dus eerstdaags – en die visie zou bekend zijn: kan daar al een tipje van de sluier opgelicht worden? Hebben wij daar vanuit Vlaanderen onze rol in kunnen spelen? Welke kansen biedt dit naar de toekomst toe, zowel voor de aquacultuursector als de visserijsector?

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Minister, in antwoord op mijn parlementaire vraag nummer 898, behandeld in de commissie van 21 december 2021, en op mijn parlementaire vraag nummer 1501, behandeld in de commissie van 15 februari 2023, omtrent de aanbevelingen van de Blauwe Cluster voor de ontwikkeling van maricultuur, verwees u naar de Strategische Stuurgroep Aquacultuur (SSAQ). De Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij (SALV) zou een advies formuleren op hun eerstvolgende bijeenkomst van de Technische Werkcommissie Visserij. Dat is gebeurd tijdens de vergadering van 26 januari.

Het SALV-advies geeft de volgende zeven grote krachtlijnen aan. Men wil inzetten op meervoudig ruimtegebruik, de leefbaarheid van de lokale kustvisserij maximaal vrijwaren van de impact van maricultuurprojecten, en verder inzetten op pilots en praktijkonderzoeken. Men wil verder ook nagaan of private weersverzekeringen kweekrisico's kunnen indekken en men wil de nood tot overheidsinterventie in kaart brengen, men wil de impact van het mariene ecosysteem adequaat monitoren, de bevoegdheden van de overheid duidelijk aflijnen op het vlak van concessie- en vergunningsverlening en tot slot wil men een robuust economisch weefsel rond maricultuur uitwerken, onder meer door kansen te bieden aan meerdere ondernemingen om maricultuurprojecten op te starten en voor elke maricultuurzone een overlegorgaan in te richten waarin kustvisserij- en natuuractoren een plaats krijgen.

Minister, in eerdere commissies gaf u alvast aan om na ontvangst van dit SALV-advies verdere acties te ondernemen.

Hoe schat u de haalbaarheid van de concrete aanbevelingen van het SALV-advies in?

Welke acties zult u ondernemen tot uitvoering van de verschillende adviezen en beleidsaanbevelingen?

Welke termijnen acht u realiseerbaar voor deze acties?

Hebt u ook al zicht op de nodige financiële middelen om uitvoering te geven aan de SALV-beleidsaanbevelingen?

Zijn die middelen ook al ter beschikking?

Zijn er ook adviezen die u niet zult opvolgen? Zo ja, welke en waarom?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega Coudyser en collega Tommelein. Ik heb aan de SALV zelf gevraagd om een advies te maken en ik neem dat dan uiteraard met interesse door. De SALV geeft met zijn advies een vrij brede invalshoek. Ik zal uiteraard proberen om daar zo goed mogelijk mee om te gaan.

In eerste instantie wil ik aangeven dat een groot deel van de aangehaalde aanbevelingen van De Blauwe Cluster en de SALV betrekking hebben op zaken die buiten mijn bevoegdheid vallen zoals vergunningen, het bepalen van voorwaarden in de concessies, het toelaten van maricultuur in windparken, het milieubeleid in het Belgisch deel van de Noordzee. Dat zijn allemaal federale bevoegdheden. Maar door middel van de ondersteuning van het Vlaams Aquacultuurplatform bieden we de federale overheidsdiensten wel een direct klankbord aan om de aanpak van voormelde aanbevelingen af te toetsen.

Binnen mijn bevoegdheden zal ik de sector toegang geven tot financiële ondersteuning voor een ruime set van maatregelen onder het nieuwe programma van het Europees fonds voor de periode 2021-2027. Dankzij Europese en Vlaamse financiering kunnen we bijvoorbeeld onderzoek naar bepaalde technologische uitdagingen en haalbaarheidsstudies ondersteunen die rechtstreeks inspelen op de knelpunten en de aanbevelingen die in de adviezen staan.

We zullen de aanbevelingen ook bespreken in de Strategische Stuurgroep Aquacultuur waar ook iemand van De Blauwe Cluster aan deelneemt.

Voor wat betreft de acties of de knelpunten die buiten mijn bevoegdheid vallen, zal ik sowieso mijn federale collega, minister Van Quickenborne, op de hoogte brengen van het advies en vragen om de zaken aan te pakken.

Het Departement Landbouw en Visserij (DLV) heeft de initiatiefnemers gewezen op het belang om de bevindingen en de strategische doelstellingen in het plan 2021-2030 in rekening te brengen bij de ontwikkeling van een visie aquacultuur in het Belgisch deel van de Noordzee. Ook dat zal aan minister Van Quickenborne overgemaakt worden met de vraag om hier expliciet rekening mee te houden en mijn diensten ook te betrekken.

Wat betreft de haalbaarheid: dat moeten we deeltje per deeltje bekijken. Bijvoorbeeld voor het bevorderen van meervoudig ruimtegebruik en het ontwikkelen van aquacultuur in combinatie met offshore windparken hebben we de resultaten van het project Edulis, waar een onderzoek gebeurde naar de kweek van mosselen in volle zee tussen de windturbines. Ondertussen werken diverse landen aan onderzoeksprojecten in het kader van het Europese H2020 United-project voor het stimuleren van meervoudig ruimtegebruik. De onderzoekers van het Belgische United-project willen het pad effenen voor een succesvol multigebruik in de toekomst. Hierbij wordt de productie van platte oesters gecombineerd met het herstel van het oesterrif in samenwerking met een windparkoperator. Dit om aan te tonen dat we onze kennis aan het verbreden zijn om hinderpalen weg te werken.

Mijnheer Tommelein, ik heb begrepen dat u volgende week een interessante conferentie hebt, maar ik ben daar niet op uitgenodigd. Ik vind dat een beetje een gemiste kans, dat als het gaat over de toekomst van de Noordzee de minister van Vis niet uitgenodigd is. *(Opmerkingen van Bart Tommelein en Ludwig Vandenhove. Gelach)*

Het lag al een tijdje te sudderen, ik wilde toch eens in de commissie zeggen dat ik dat niet fijn vind.

Dan kom ik aan de laatste vragen. Voor het verlenen van steun voor onderzoek en innovatie en haalbaarheidsstudies zullen we dit jaar het Belgisch programma voor het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV) operationeel maken. Dan kunnen de stakeholders ook steun aanvragen. Voor wat betreft het Vlaams Aquacultuurplatform als klankbord voor de federale overheidsdiensten, is dit continu mogelijk. Ook onze federale collega's zijn hiervan op de hoogte. Voor wat betreft financiële middelen voor elementen die federale bevoegdheid zijn, verwijs ik graag door naar de federale collega's.

Collega Tommelein, ik weet dat het volgende week vooral over energie gaat, maar ik heb vernomen dat de collega's uit Noorwegen aanwezig zullen zijn. Vermits Noorwegen zijn wateren aan het sluiten is voor onze vissers, lijkt het me ook opportuin dat er ergens een mogelijkheid gecreëerd wordt om daarover toch onze zorgen nog een keer te uiten, vandaar.

De voorzitter: *(Opmerkingen van Bart Tommelein)*

Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Ik kan de minister alleen maar bijtreden. Het zou goed zijn dat ze daar aanwezig is. Alle gekheid op een stokje. Op dat vlak zitten er natuurlijk wel wat bevoegdheden op het federale niveau en zijn we vanuit Vlaanderen toch altijd bereid om zo goed mogelijk onze input te geven. Het is nog maar de vraag of men daar dan op dat federale niveau evenveel rekening mee houdt. Dat is natuurlijk het gevolg van onze complexe staatshervorming maar daar gaan we het nu niet over hebben.

Ik begrijp wel dat we vanuit onze Vlaamse bevoegdheden het Europees Fonds voor maritieme zaken, visserij en aquacultuur (EFMZVA) voor die verdere financiële ondersteuning van de aquacultuursector zullen gebruiken en dat we ook zo breed mogelijk verder inzetten op onderzoek. U hebt Edulis en SYMAPA aangegeven. Ik kan ook nog verwijzen naar een recent bericht van een professor die aangeeft dat er zich in de windmolenparken op een natuurlijke manier kunstmatige riffen vormen en dat dat ideale voedingsbodems zijn voor bijvoorbeeld pladijs. Dat zijn ook zaken waarmee we rekening moeten houden.

Zoals ik al aangegeven heb, denk ik dat er moet worden samengewerkt, dat er mogelijkheden zijn om samen met de visserijsector, met de aquacultuursector en met de energiesector zo goed mogelijk met die beperkte ruimte om te gaan. Wij moeten dat verderzetten maar ook onderzoeken of oesters kweken mogelijk is, of er riffen zijn die vissen aantrekken en of er zo mogelijkheden geopend kunnen worden. Dat is allemaal belangrijk en een basis die we moeten kennen maar het gaat natuurlijk over meer dan dat.

Het gaat over op welke locatie we nu het beste ons ding doen met een economisch rendabel businessmodel. Maar als er logistieke problemen rijzen – ik hoor dat er ook vaak verzekeringsproblemen rijzen, specifiek dan voor de aquacultuursector –, moeten we daar toch in het geheel naar kijken en ook proberen om binnen onze bevoegdheden of anders binnen de bevoegdheden op het federale niveau die hinderpalen weg te werken. Ik zou het nog altijd een goede oefening vinden om eens te kijken waar die hinderpalen nu echt zitten en hoe we daarvoor oplossingen kunnen vinden. Want we hebben inderdaad ons Nationaal Strategisch Plan Aquacultuur (NSPA) tot 2030 en ik lees daarin bijvoorbeeld dat we "onze productiecapaciteit zouden willen omhoog krijgen tot 425 ton". We zitten nu aan 40 ton, dat is meer dan maal tien tegen 2030.

Ik denk dat we er alles moeten aan doen om de kans te geven aan die aquacultuursector. We geven in het regeerakkoord en op alle Vlaamse niveaus aan dat dit naar de toekomst toe een belangrijke sector is in de voedselstrategie. Ten eerste

moeten we, zoals ik bij de vorige vraag al gezegd heb, die dialoog op gang brengen, de onderzoeken verder zetten maar ook die pilootprojecten. En dan moeten we er binnen het marien ruimtelijk plan (MRP) zeker voor zorgen dat we de juiste locaties aanbrenge om de juiste zaken zo efficiënt mogelijk op zee te gaan doen zodat iedereen aan dat rendabel businessmodel kan geraken.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Ik ben benieuwd.

Bart Tommelein (Open Vld): Naar mijn repliek of naar ... ? *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Minister, u verwijst in uw antwoord naar de nieuwe projectoproep in het kader van het EFMZV. Dat kan uiteraard een heel belangrijke steun en relance betekenen voor de sector. Daar gaat het om meer dan 6 miljoen euro ondersteuning. Dat hebben we in een van de vorige commissievergaderingen begrepen. Wanneer acht u het mogelijk dat deze nieuwe projectoproepen worden gelanceerd? En in welke mate zullen deze dan rekening houden met de aanbevelingen van de SALV?

Wat de North Sea Summit betreft, minister, ben ik ook lijdend voorwerp. Ik ben natuurlijk bijzonder opgetogen dat die Noordzeetop in mijn stad, of onze stad, plaatsvindt, maar helaas ben ik niet de organisator die uitnodigt, maar ik ben altijd bereid om voor u ombudsman te spelen en te vragen aan onze ministers die daar wel vertegenwoordigd zijn om de vragen te stellen aan de collega's uit Noorwegen. *(Opmerkingen van minister Hilde Crevits)*

Of misschien heb ik de gelegenheid om bij de ontvangst van de Noorse regeringsleider ook een vraag te stellen. In het slechtste geval, of net het beste geval, gaat mijn medewerker sowieso naar de economische bijeenkomst die daaraan gepaard gaat, in mijn plaats, aangezien ik die dag voor de veiligheid moet instaan als burgemeester.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega's, voor de aanvullende opmerkingen.

Collega Coudyser, de middelen uit het EFMZVA, het Europees fonds, kunnen inderdaad ingezet worden voor verder onderzoek, maar ook voor pilootprojecten en voor investeringen is dat mogelijk. Het samenwerken met diverse partners is absoluut cruciaal om in de toekomst economisch rendabele aquacultuur te hebben. Vandaar dat ik eigenlijk wel blij ben dat binnen de onderzoeksprojecten naast het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO) en de universiteiten ook private partners deelnemen.

Die productie omhoog krijgen, is natuurlijk belangrijk, maar de cijfers die je aanhaalt, die komen uit het Belgisch programma, wat dus betekent dat de cijfers uit Wallonië, als ik het goed begrepen heb, er ook bij zitten. *(Opmerkingen van Cathy Coudyser)*

Toch wel, blijkbaar. Blijkbaar is dat ook niet te versmaden.

Cathy Coudyser (N-VA): Dat is het enige wat ze hebben.

Minister Hilde Crevits: Ze hebben geen zeevis. Ze hebben alleen aquacultuur.

Het is ook belangrijk om de juiste locaties uit te zoeken voor elke activiteit, maar dialoog – zoals ik al zei – blijft even belangrijk. Sommige locaties zijn voor veel actoren interessant. Zelfs als het gaat over energie op zee, collega's, en we willen daar de aquacultuur een kans geven, is het belangrijk dat je samenwerkt, dat er dialoog is.

De aanbevelingen van de SALV, collega Tommelein, zijn ook bezorgd aan alle stakeholders. We nemen dat absoluut op binnen het Convenant voor Duurzame Visserij.

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Ja, er zit een en ander in de pijplijn. Omdat je het daarnet aangeeft: dit zijn inderdaad de cijfers van het Belgisch plan. Is er een opsplitsing van cijfers tussen Vlaanderen en de rest? Kunt u dat nog eens bezorgen? Voor de rest volgen we dat verder op.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de productie van kweekvis – 2179 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Voorzitter, minister, collega's, ik heb daarnet dezelfde vraag gesteld aan uw collega-minister, maar dan over kweekvlees. De bedoeling is niet dat we de hele uitleg krijgen, want u kent daar waarschijnlijk zeker evenveel van of nog meer van dan uw collega van Landbouw, wat uw vorige bevoegdheid was, en ook van alle mogelijke eiwittoestanden en dergelijke.

Eigenlijk is mijn vraag een beetje dezelfde. Ik denk dat sommige vragen die gesteld zijn door collega's daar ook voor een deel over gaan: in welke mate ziet u eventueel een opportuniteit voor kweekvis als een mogelijk en gedeeltelijk – laten we duidelijk zijn: geen volledig – alternatief voor de normale visvangst in normale vispopulaties? We hebben het hier al vaak gehad over de commerciële viskweek. Daar komen meer en meer reacties op, net zoals op andere zaken rond klimaat, milieu en omgeving. De commerciële viskweek heeft een aantal schadelijke neveneffecten. Kweekvis zou een aantal van die dingen kunnen opvangen.

De Vlaamse start-up Fishway wil visproducten maken waarvoor geen vis meer hoeft te worden gevangen, visproducten op basis van de kweek van stamcellen, zonder dat de tussenstap van echte vis nodig is. Viscellen hebben eigenschappen die ze gemakkelijk hanteerbaar maken en omdat vissen koudbloedig zijn, kunnen hun cellen ook een bredere waaier aan temperaturen aan. Fishway maakt zich sterk dat het produceren van kweekvis sneller zal worden uitgerold dan het produceren van kweekvlees. Blijkbaar zeggen specialisten dat de evolutie daar sneller zou gaan en dat het wat de smaak en de kwaliteit betreft – ik ben geen specialist maar zij wel – inderdaad mogelijk moet zijn om sneller te werken dan wat het vlees betreft, ook wat de gezondheid voor de consument betreft. Fishway hoopt de producten tegen 2030 op de markt te brengen.

Minister, hoe staat u tegenover de evolutie naar kweekvis?

In welke mate ziet u een verdienmodel in de visserijsector voor het produceren van kweekvis als mogelijk alternatief. Nogmaals, het is geen volledig alternatief want het moet ook gaan over de smaak. Ziet u daar een mogelijk verdienmodel voor de traditionele visserijsector?

Ik heb dus dezelfde vraag gesteld aan de minister van Landbouw wat vlees betreft. Hoe zult u het onderzoek naar de mogelijkheden van kweekvis stimuleren? Is daar ook al over gesproken op de Europese Visserijraden? Wat kweekvlees betreft, heeft Italië ondertussen het initiatief genomen om daar niet aan mee te werken. Wij

hebben daar nog geen standpunt over ingenomen op de Landbouwraden. Hoe verhoudt dit gegeven voor de kweekvis zich op Europees niveau ten opzichte van heel de problematiek van het kweekvlees?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Vandenhove, dank u wel voor de vraag.

Uiteraard sta ik positief tegenover innovatie, ook in de voedingssector. Nog niet zo lang geleden was ik Vlaams minister van Innovatie, zoals u weet. We zetten hier al een hele tijd actief op in vanuit Vlaanderen. Het is mede daardoor dat de aquacultuursector de voorbije jaren gegroeid is. Het is ook dankzij innovatie dat we in staat zijn om op een steeds duurzamere manier bij te dragen aan de voedselproductie, rekening houdende met allerhande uitdagingen. Zo hebben we het gebruik van antibiotica in de aquacultuursector gereduceerd tot een minimum door gebruik van vaccins en pre- en probiotica. Ook wat betreft de commerciële visvangst zetten we in op een langdurig duurzame visserij binnen de EU door middel van innovatie en onderzoek.

Visproducten uit het wild of aquacultuur staan hoog aangeschreven wat betreft gezonde voeding. Zij bevatten veel omega 3-vetzuren, vitaminen en mineralen. Artificiële kweekvis zal zich dus ook op het vlak van kwaliteit met deze producten moeten kunnen meten. Bijvoorbeeld: omega 3-vetzuren worden niet door de vissen aangemaakt, maar worden door de microalgen aangemaakt en komen via de voedselketen zo voor in de vis. Artificiële kweekvis heeft dus ook een input nodig van deze nutriënten. Deze kunnen via visolie of uit planten worden aangeleverd. Planten zijn op dit moment echter nog een dure bron van omega 3-vetzuren.

Wat betreft het verdienmodel van kweekvis hier in Vlaanderen, is het voorlopig te vroeg om hierover een uitspraak te doen gezien de vele vragen en onduidelijkheden die nog heersen. Wat wel essentieel zal zijn, is het voorzien van de nodige transparantie naar de consumenten toe, zodat mensen op voldoende goede wijze kunnen weten welke vis ze in hun winkelkar hebben liggen: is het kweekvis of is het geen kweekvis?

Hoe gaan we het stimuleren? Op het vlak van innovatie zijn er een aantal mogelijkheden, onder meer via het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) en samenwerking met onze wetenschappelijke instellingen. Ook onze onderzoeksinstellingen, zoals het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO), bieden ondersteuning via de Food Pilot.

Ik verwijs ook naar de Vlaamse eiwitstrategie, waarvan ikzelf nog de initiatiefnemer was en die nu door collega Brouns opgevolgd en ondersteund wordt. De ambitie van de eiwitstrategie is om de lokale eiwitvoorziening te diversifiëren en te versterken. Daar maken ook visserijproducten evident deel van uit. Als ik het goed begrepen heb, dan heeft collega Brouns hierover ook gesproken, wellicht naar aanleiding van de vraag over kweekvlees.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Minister, dank u wel. Het is goed dat deze mogelijkheden bekeken worden naast de traditionele visvangst. De vraag die ik ook aan minister Brouns heb gesteld is: is daar al op Europees niveau over gesproken? Is er eventueel vanuit sommige landen eenzelfde negatieve reactie als bijvoorbeeld vanuit Italië wat kweekvlees betreft? Ik denk dat we aandacht moeten hebben voor de traditionele sectoren, maar dat we zeker en vast ook nieuwe vormen kansen moeten geven. Het is geen goede houding dat we a priori neen zeggen, op het ogenblik dat de kwaliteit hetzelfde is – laat dat duidelijk zijn. Dat is a priori het uitgangspunt.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Minister, collega Vandenhove heeft blijkbaar deze ochtend al een vraag gesteld over kweekvlees. Ik was daar niet bij aanwezig.

Net als bij kweekvlees beschouwen wij met onze fractie het procedé om kweekvis te ontwikkelen als een evolutief proces dat met vallen en opstaan zal gebeuren, zodat het complementair kan worden aan de klassieke visvangst op zee en aquacultuurprojecten op termijn kunnen zorgen voor een voldoende bevoorrading van visproducten, niet alleen binnen Vlaanderen maar ook wereldwijd. Ik heb al een paar keer aangekaart, ook in verschillende interviews – ik zal dat deze week opnieuw doen in de Krant van West-Vlaanderen – dat het mij stoort dat wij allerhande visproducten van de andere kant van de wereld brengen en zo weinig aandacht besteden aan eigen kweek, wat wij perfect zouden kunnen doen en waar we ook Europese ondersteuning voor krijgen.

In de optiek van het beheer van duurzame visbestanden, wat toch heel belangrijk is, bejegenen we deze innovaties het best met een constructieve en open blik. Het stoort mij af en toe dat de traditionele vissers daar niet altijd voor openstaan, want volgens mij kan Vlaanderen hier een zeer interessante rol spelen. We zijn voortrekkers op het vlak van duurzaam beheer van visbestanden. We hebben dat al een paar keer in de commissie besproken. We moeten een moeilijke evenwichtsoefening uitwerken om de visserij en de aquacultuur op de Noordzee de juiste plaats te geven. We voldoen slechts aan een klein deel van onze visconsumptie, omdat onze vloot nu eenmaal te klein is. Met 64 vaartuigen is die inderdaad niet zo groot.

Dat is een ideale uitgangsbasis om het voortouw te nemen in de zoektocht naar duurzame alternatieven, waarvan kweekvis er in de complementaire vorm mogelijk een is. Mijn verzoek, ook aan de minister, is om dit in Vlaanderen verder te ondersteunen en onze onderzoeksinstituten waar mogelijk samenwerkingsverbanden te laten aangaan met onze buitenlandse tegenhangers. Een ideaal moment is volgend jaar, wanneer u het voorzitterschap van de Europese Raad hebt, minister, waar u al uw Europese collega's kunt voorzitten. Dat is nog wat anders dan de 'summit' in Oostende straks.

De vraag is ook in hoeverre de problematiek op Europees niveau al aan bod gekomen is in het perspectief van een duurzaam visserijbeleid en in welke mate u volgend jaar het verschil zult maken – u weet dat ik een grenzeloos vertrouwen heb in u – om dit ook te agenderen op EU-niveau en aan te dringen op het uitwerken van een Europese strategie.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik heb twee opmerkingen. Om al die bezorgdheden te capteren, bestaat er op Europees niveau de Novel Foods Regulation, het kader voor allerlei nieuwe en innovatieve voedingsproducten. Dat zit niet bij de Visserijraad, maar bij de Raad Innovatie. Er is nog een weg af te leggen. Maar de reden waarom er in de Visserijraad geen debat over is gevoerd, toch niet zolang ik daar zit, heeft te maken met het feit dat dat bij de Raad Innovatie zit en niet behartigd wordt bij mijn zaken.

Collega Tommelein, ik weet dat u een grenzeloos vertrouwen hebt. U hebt dat nog eens bevestigd. Het doet mij deugd dat u de conferentie van volgende week in relativiteit ziet tot de Raad en de periode die we volgend jaar hebben. Wat ik wel wil doen, is eens kijken of er interesse bestaat vanuit andere landen die bekend zijn voor vis, om daarrond ook nog iets te doen. Ik wil zeker mijn oor daarover te luisteren leggen.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Ik vind toch dat collega Tommelein alle mogelijke inspanningen moet doen om ervoor te zorgen dat deze minister ook die conferentie kan bijwonen. *(Gelach)*

Bart Tommelein (Open Vld): Ik weet dat ik het woord niet mag nemen, voorzitter, maar ik ga het toch doen. Ik stel zelfs voor dat de volgende Europese Raad, waar minister Crevits voorzitter van is, ook in Oostende doorgaat. Ik ben ter beschikking, minister. *(Gelach)*

De voorzitter: Dat kan een compromis zijn, gelet op het feit dat de veiligheidsvoorschriften reeds oké zijn. *(Opmerkingen van Bart Tommelein en minister Hilde Crevits. Gelach)*

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Tommelein aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het project SiteSEA – 2268 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Minister, met ondersteuning van het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) worden binnen het SiteSEA-project van De Blauwe Cluster nieuwe vormen van mariene aquacultuur op het vasteland onderzocht. Meer specifiek vertrok het project van de kweek van diklipharder – met een smaak tussen die van zeebaars en zalm, heel lekker – in combinatie met de kweek van zilte groenten. Er zou gebruikgemaakt worden van industriële reststromen om de kweekkosten te verlagen.

Het SiteSEA-consortium zou de technische, economische en maatschappelijke haalbaarheid onderzoeken aan de hand van desktopstudies, initiële kweektesten, interviews en workshops. Dit vooral met het oog op de belangrijkste stap, namelijk de vermarkting. Indien deze haalbaarheidsstudie een technisch en economisch haalbaar concept zou opleveren, zou geïnvesteerd worden in een vervolgproject dat moet toelaten om het SiteSEA-concept in een 'reallife' omgeving te evalueren en verder te optimaliseren. Voor de timing van deze haalbaarheidsstudie werd gemikt op de periode eind oktober 2022 tot en met mei 2023.

Mijn vragen, minister, aan u zijn de volgende.

Wat is de stand van zaken van het SiteSEA-project? Hebt u reeds tussentijdse resultaten omtrent het project ontvangen? Zo ja, wat zijn de eerste resultaten en analyses? Wat is de verdere timing?

Wat zijn de mogelijkheden op het vlak van benutting van de reststromen?

Vindt er in het kader van dit SiteSEA-project ook overleg plaats met de minister bevoegd voor de omgeving, mevrouw Zuhair Demir, met het oog op het verlenen van vergunningen?

Op welke manier wilt u de landbouw- en voedingssector stimuleren om actief samen te werken met projecten zoals SiteSEA op het vlak van benutting van reststromen in aquacultuur?

Op welke manier zal de opgedane kennis gedeeld worden voor de verdere noodzakelijke ontwikkeling van de aquacultuursector in Vlaanderen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Het SiteSEA-project is een haalbaarheidsstudie, zoals u zegt, die loopt tot volgende maand. Die wordt gefinancierd door Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO), dus de economische diensten. De partners streven ernaar om de rentabiliteit van aquacultuur te verhogen.

De voorlopige projectresultaten zijn dat de technische haalbaarheid van geïntegreerde kweek van vis en zilte groenten in container werd aangetoond; dat verschillende soorten zilte groenten in een eb-vloedsysteem kunnen worden gekweekt; dat de testen met integratie van industriële, laagcalorische restwarmte succesvol zijn en dat er ook een concept voor integratie van toerisme en educatie is uitgewerkt. Dat is vier keer positief.

De experimenten om CO₂ uit afvalstromen in te zetten voor het versnellen van de groei van de zilte groenten zijn nog lopende. Op dat punt is het dus nog een beetje te vroeg om uitspraken te doen.

Het SiteSEA-project zal eind mei afgelopen zijn. De conclusies zullen we vervolgens beschikbaar stellen. Er zal dan ook een beslissing worden genomen over het voortzetten van het project als demonstratieproject, waarbij een prototype wordt ontwikkeld en gedemonstreerd op een bepaalde schaal op de terreinen van Biostoom in Oostende.

Een van de onderdelen van de haalbaarheidsstudie is om duidelijkheid te verschaffen over vergunningen die noodzakelijk zijn. Er is een workshop georganiseerd waarbij men een aantal vaststellingen deed. Een, er is voor de realisatie van een prototype/demonstratie op de terreinen van Biostoom een uitbreiding nodig van de huidige omgevingsvergunning van Biostoom. Twee, voor de exploitatie op grote schaal op naburig gelegen terrein is het noodzakelijk om een aparte omgevingsvergunning aan te vragen. Dat zal dan moeten gebeuren via de stad Oostende.

Dan, hoe betrekken we iedereen? In de eerste plaats kan De Blauwe Cluster die samenwerking actief stimuleren. De Blauwe Cluster ondersteunt het consortium voor de valorisatie van de resultaten, waarbij de speerpuntcluster Flanders' FOOD het eerste aanspreekpunt is voor de landbouw- en voedingssector.

En dan, quid de toekomst? Het Vlaams Aquacultuurplatform (VAP) is een overkoepelende structuur en heeft drie entiteiten: de Strategische Stuurgroep Aquacultuur (SSAQ) met vertegenwoordigers uit de overheid, bedrijven en kennisinstellingen binnen de aquacultuursector, het infoloket aquacultuur en een netwerk bestaande uit bedrijven, kennis- en onderwijsinstellingen en ondernemers in de Vlaamse aquacultuursector. Via het VAP wordt veel informatie gedeeld en worden de actuele uitdagingen regelmatig besproken. Het VAP heeft ook een website. Daar kan men altijd een uitgebreid overzicht vinden van de Vlaamse aquacultuurprojecten, waaronder ook SiteSEA. Zij organiseren jaarlijks een aquacultuursymposium waar ook de resultaten van die onderzoeksprojecten aan bod kunnen komen.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Minister, ik ben heel tevreden met dat antwoord. Zoals u ook aanhaalt, zal de stad Oostende daar verder haar rol in spelen.

Ik had hier nog een aantal bijkomende vragen – wat het vervolgtraject was, wat de bedoeling was –, maar u hebt deze allemaal al schitterend beantwoord. Dank u wel.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Vermits ik 'schitterend' genoemd werd, ben ik sprakeloos.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.